

De Staat van Duitsland | Zeitenwende

Veranstaltung des Duitsland Instituut Amsterdam**Datum:** Freitag 8 Dezember 2023 um 14:00 Uhr**Ort:** Tolhuistuin (Galerij/IJzaal), IJpromenade 2, Amsterdam**Information:** Voertalen: Nederlands, Engels, Duits**Zugang:** De bijeenkomst is uitverkocht, aanmelden is niet meer mogelijk.

In december is het twee jaar geleden dat in Duitsland een nieuwe regering aantrad; precies op 8 december 2021 werd Olaf Scholz tot bondskanselier gekozen. Tijdens de themamiddag 'De Staat van Duitsland' op 8 december gaan wij met deskundigen in gesprek over de eerste twee jaar 'stoplichtcoalitie' die met de oorlog in Oekraïne voor ongekende uitdagingen kwam te staan en onder de noemer *Zeitenwende* een nieuw tijdperk inluidde. Met Ulrike Franke, Gerald Knaus, Sarah-Lee Heinrich, Dirk Oschmann, Susanne Altmann en theatergroep Wunderbaum.

De bijeenkomst is uitverkocht, aanmelden is niet meer mogelijk.

De sessies uitgelicht:

Germany's Role in a Troubled World

Na de inval van Rusland in Oekraïne heeft Duitsland een Zeitenwende ingeluid, een totale ommekeer in het buitenlandse en defensiebeleid. Maar het land worstelt met deze nieuwe positie. Welke rol moet Duitsland op het internationale toneel spelen, met oog op de actuele conflicten in de wereld maar ook op de relatie met China? Hierover spreekt [Marja Verburg \(DIA\)](#) met [Ulrike Franke](#) van het European Council on Foreign Relations.

Migration Deals: a Win-Win-Situation?

Volgens migratie-expert [Gerald Knaus](#) moeten de EU-lidstaten deals sluiten met herkomstlanden over de terugname van afgewezen vluchtelingen en over reguliere arbeidsmigratie. Daarnaast pleit hij voor afspraken met derde landen over het doorvoeren van asielprocedures buiten de EU. Maar werkt dit ook? Hoe kunnen politici op een humane wijze met dit vraagstuk omgaan? [Hanco Jürgens \(DIA\)](#) vraagt het aan Gerald Knaus.

The Struggles of German Green Policy

Toen de regering-Scholz aantrad had het klimaatbeleid de hoogste prioriteit – tot Rusland Oekraïne binnenviel en de Groenen-minister van Klimaat Robert Habeck plotseling een energiecrisis moest bolwerken. Daarnaast heerst er binnen de coalitie onenigheid over plannen zoals het *Heizungsgesetz*. Hoe kijkt [Sarah-Lee Heinrich](#), tot voor kort voorzitter van de Grüne Jugend, naar het werk van de coalitie en haar partij Die Grünen? [Mario Daniels \(DIA\)](#) interviewt Sarah-Lee Heinrich over haar visie.

Vom Dorf. Theater Made in Thüringen

Lizzy Timmers en Walter Bart van theatergroep [Wunderbaum](#) zijn beiden verbonden aan het Theaterhaus Jena. Afgelopen zomer was daar het stuk 'Vom Dorf' te zien over het leven in een dorp in Thüringen en de verhoudingen tussen stad en land. Samen kijken we naar een scène uit het stuk en spreken we met de makers over hun werk en ervaringen in Thüringen. Met een Nederlandse bril kijken zij van buiten op het alledaagse leven aldaar en op wat de mensen bezig houdt.

Ostdeutschland. Ein Zwiegespräch

Met [Susanne Altmann](#) en [Dirk Oschmann](#) belichten wij de huidige politieke situatie in Oost-Duitsland, het emotioneel geladen discours over het oosten en de problematische oost-west-relatie. In zijn boek 'Der Osten. Eine westdeutsche Erfindung' (2023) beschuldigt Oschmann West-Duitsland ervan het oosten te behandelen als een "afwijking van de norm". Kunsthistoricus Altmann pleit daarentegen voor meer zelfverantwoordelijkheid en veerkracht van het oosten. [Anna Seidl \(UvA\)](#) modereert het Zwiegespräch.

Over de sprekers

[Ulrike Franke](#), senior policy fellow bij de European Council on Foreign Relations (ECFR). Franke leidt het ECFR-initiatief Technologie en Europese macht. Haar expertise is de Duitse en Europese veiligheid en defensie, de toekomst van oorlogvoering en de invloed van nieuwe technologieën zoals drones en kunstmatige intelligentie op geopolitiek en oorlogvoering. Zij promoveerde aan de University of Oxford over het gebruik van drones door westerse strijdkrachten. Franke schrijft voor verschillende publicaties en is vaak als commentator te gast in de media.

[Gerald Knaus](#), sociaal wetenschapper en voorzitter van de denktank European Stability Initiatives (ESI). Na zijn studies in Oxford, Brussel en Bologna doceerde Knaus economie aan de universiteit in Oekraïne en werkte hij tien jaar voor NGO's en internationale organisaties in Bulgarije, Bosnië en Kosovo. Hij heeft veel

gepubliceerd over migratie, de rechtsstaat in Europa en vluchtelingenkwesities, maar ook over corruptie. Hij wordt beschouwd als de architect van de Turkijedeal 2016. In 2020 publiceerde Knaus de bekroonde SPIEGEL-bestseller 'Welche Grenzen brauchen wir?' ('Welke grenzen hebben we nodig?'). In 2021 ontving hij de Karl Carstens Award van de Bundesakademie für Sicherheitspolitik.

[Sarah-Lee Heinrich](#), politicus voor Bündnis '90 / Die Grünen. Van oktober 2021 tot oktober 2023 was ze een van de twee bondsvoorzitters van de jongerenorganisatie Grüne Jugend. Naast klimaatbeleid houdt ze zich vooral bezig met thema's als sociale zaken, arbeid, economie, antiracisme en feminisme. Heinrich is een van de auteurs van het boek 'GENUG!' (nl. 'GENOEG!') uit 2023, waarin zij oproept tot een politieke koerswijziging. Ze studeert sociale wetenschappen aan de universiteit van Keulen.

[Dirk Oschmann](#), hoogleraar moderne Duitse literatuur aan de universiteit van Leipzig. Hij studeerde Duits, Engels en Amerikanistiek aan de Friedrich Schiller Universiteit in Jena en aan de State University of New York (Buffalo). Zijn boek 'Der Osten: eine westdeutsche Erfindung' ('Het Oosten: een West-Duitse uitvinding'), gepubliceerd in 2023, schreef hij naar aanleiding van zijn bijdrage over het thema in de Frankfurter Allgemeine Zeitung en de suggestie van de schrijver Ingo Schulze om het in boekvorm uit te geven. Het werd nummer 1 op de non-fictie bestsellerlijst van Spiegel en bracht een debat op gang over discriminatie van Oost-Duitsers.

[Susanne Altmann](#), geboren in Dresden, waar ze woont en werkt als kunsthistoricus. Na haar eindexamen volgde zij een opleiding tot anesthesieverpleegkundige. Ze oefende dit beroep tien jaar uit, aanvankelijk naast haar studie kunstgeschiedenis, die ze na de val van de Muur in Dresden en aan de New School for Social Research in New York City volgde. Ze werkte bij het Dia Centre for the Arts/NYC en deed onderzoek aan de Universiteit van Oxford. Als correspondent/auteur voor 'art. das Kunstmagazin' schrijft ze sinds 2000 over Oost-Europese, feministische en kritische kunst. Ze houdt zich ook bezig met deze onderwerpen als curator en academicus. Sinds 2011 doceert ze in het Engels aan de Universiteit voor Schone Kunsten in Dresden (Erasmus/DAAD-programma). Haar huidige boek 'When Technology was Female' verschijnt in 2024 in Amsterdam (ificantdance.org).

[Wunderbaum](#) is een onafhankelijke theatergroep, gevestigd in Rotterdam en alliantiepartner van Theater Rotterdam. Tussen 2018 en 2022 had het collectief daarnaast de artistieke leiding van Theaterhaus Jena in de Duitse deelstaat Thüringen waarmee het nog steeds verbonden is. Daar was afgelopen zomer het

stuk 'Vom Dorf' van Lizzy Timmers te zien over het leven in een dorp in Thüringen en de verhoudingen en clichés tussen stad en land. Andere producties van Wunderbaum zijn o.a. 'Deutschkurs', 'Zur Wartburg' en de film 'Urlaub in Duitsland'. Wunderbaum laat zich inspireren door actuele maatschappelijke vraagstukken, kleine problemen en grote politiek. Voor hun werk ontvingen ze verschillende prijzen, waaronder de Martin Linzer Theaterpreis in 2022.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/de/agenda/12375/de-staat-van-duitsland-zeitenwende>